

48. celoštátna postupová súťaž a prehliadka detskej dramatickej tvorivosti.
Je súčasťou Scénickej žatvy.

L i s t y

denné spravodajstvo

DETSKEJ TÁLIE

VEDELI STE?

Zlatá priadka nie je v Šali odjakživa. Ako celoštátna súťaž sa konala od roku 1971 – najprv pod názvom Detská divadelná Trnava (1971 – 1974), potom Detská divadelná Šaľa (1975 – 1995) a od roku 1996 Zlatá priadka – Šaľa.

A ako sa vlastne dostala k nám, do Šale? V priestoroch vestibulu domu kultúry sme stretli toho najpovolanejšieho – pána Xavera Chromeka, ktorý organizoval podujatie od roku 1975 až do 1991. A ten nám prezradil, že to bolo vlastne (nešťastnou) náhodou:

„V roku 1975 prišla k nám z Národného osvetového centra pani Brigita Koppová – že v divadle Jána Palárika v Trnave spadol balkón a nemôžu tam usporiadať Detskú divadelnú

**Xaver Chromek, organizátor
Detskej divadelnej Šale v rokoch 1975-1991**

Trnavu. Či by sme to vzali my...“

Xaver Chromek s vtedajším riaditeľom Domu kultúry Ľudovítom Marinčákom sa rozhodli, že to zoberú, aj keď s takým ničím nemali dovtedy ešte skúsenosti. Predsa len, aj budova Domu kultúry v Šali vtedy stála iba pár rokov.

Súťaž sa podarilo zorganizovať a Národné osvetové centrum bolo natoľko spokojné, že Detská divadelná Šaľa pretrvala. A možno mnohí z vás, ktorí čítate tieto riadky, tu mali niektorého zo svojich rodičov, učiteľov alebo režisérov.

V tej dobe sa aj šalianske deti dostávali do finále súťaže – najmä detský divadelný súbor Úsmev. Je možné, že časom sa obnoví aj táto tradícia šalianskeho divadla.

ČO SA DEJE NA WORKSHOPOCH?

Na workshopoch sa účastníci Priadky mohli zúčastniť rôznych zábavných aktivít. V prvý deň workshopu si deti vymysleli postavu z fanta-

sy filmu alebo sci-fi, podľa ktorých sa potom rozdelili do skupín, predstavili sa navzájom a spoločnými silami vymysleli meno klanu, jeho erb, mapu

a tanečný rituál. Druhý deň sa deti zabavili výrobou krabičky pre obeť a večerný rituál, ktorý spolu vymysleli a naskúšali. Tretí deň worksho-

pu sa nám po príchode do miestnosti naskytol pohľad detí sediacich v kruhoch a rozdelených do tímov – kameň, voda, les, vesmír a oheň.

Na kraji lesa

ĽUBICA SCHMARCOVÁ

• (Vyd. Egres, 2018)

Príbeh syslíka Filipa, korytnačky Alice a hlucháňa Kamilu je o hľadani šťastného domova. Zvieratká prestane baviť sladké prázdninové ničnerobenie a chcú v lete zažiť niečo výnimočné. Príbuzní im porozprávajú o dávnom idylickom mieste, kde žili ich predkovia. A oni si uvedomia, ako sa príroda a život zvierat vplyvom človeka neúprosne mení. Vďaka novým ľudským obyvateľom lesa sa ukáže,

že je stále možné znovunavrátiť človeka a prírodu do rovnováženého stavu. Knižka je rozdelená na dve časti: rozprávkovú o syslíkovi Filipovi, korytnačke Alici a hlucháňovi Kamilovi a odbornú, ktorá obsahuje stručné informácie zo života lesa – napríklad ako funguje les, čo znamená prirodzený les a podobne, a krátky atlas zvieratiek – hrdinov z knižky Na kraji lesa. Publikáciu odporúčame pre deti od 6-7 rokov, odbornú časť pre staršie deti približne od 8 rokov a ich rodičov.

» Tri zvieratká, ktoré chceli od života niečo viac a nebáli sa kvôli tomu vykročiť zo svojho známeho a bezpečného prostredia. Sysel, korytnačka a hlucháň snívajú o lepšom mieste pre život, ktoré im narušilo ľudské správanie v prírode. Našťastie sa však našli dvaja hrdinovia, otec a dcéra, ktorí postupne kultivovali okolie svojej chalúčky. Keď sa po prázdninách traja kamaráti na kraj lesa vrátili, našli presne takú lúku, jazero a toka-nisko, aké si vysnívali. Kniha má silné environmentálne poslanstvo, no inšpiratívna je aj odvaha a chuť zmeniť veci, ak sa nám nepáčia a nie sme s nimi spokojní. Nádherné ilustrácie lesa a zvierat dotvárajú príbeh, v ktorom sympatickí hrdinovia nájdu okrem vysnívaného domova aj nové kamarátstva.

Broňa Schragge (šéfredaktorka časopisu Bublina)

SO ZATAJENÝM DYCHOM knihy, ktoré nás nenechajú na pokoji

Ako priatelia? Vybrali ste si niečo na čítanie z našej ponuky? Alebo čakáte na ďalšie tipy? Nech sa páči, máme tu poslednú dvojicu. Výber zostavila Martina Jánošíková, ktorá v Artfore pripravuje detské výbery kníh a podujatie Posviette si s nami na sny.

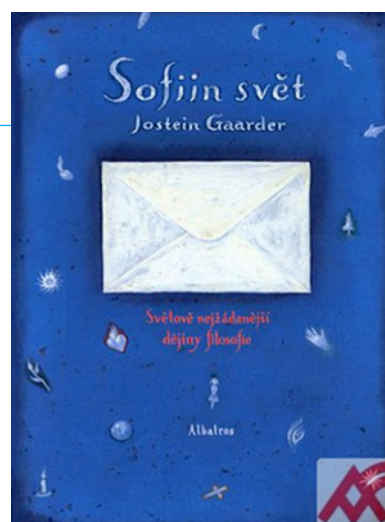
Artforum

Sofin svět

JOSTEIN GAARDER

• (Vyd. Albatros, 2012)

Múdra, pôsobivá a vtipná kniha o myslení, vzrušujúce čítanie a zároveň pútavé dejiny filozofie od samého začiatku až po súčasnosť.

» Kniha, ktorú som čítala niekoľkokrát, kým som ju konečne pochopila – možno. A ktorá ma naučila, že snaha pochopiť a dozvedieť sa viac je jedno nekončné dobrodružstvo, že premýšľať treba a netreba sa báť klásť otázky – a snažiť sa nachádzať na ne odpovede.

Eva Lavríková (prekladateľka)

Cesta k inscenaci prostřednictvím **STORY THEATRE**

Americká divadelnice a pedagožka Viola Spolinová při práci s dětmi vedoucí k tvorbě inscenace, hojně využívá dvě formy, a to Storytelling a Story Theatre.

Storytelling i Story Theatre využívají naraci jako klíčový princip (Spolin, 1986). Obě tyto formy Spolinová řadí do performativního umění vhodného k uchopení delších příběhů.

Story Theatre, které k dokonalosti dovedl Paul Sills, syn V. Spolinové, je typem divadla, v němž je jeden či více příběhů vyprávěno skupinou hráčů/herců představujících více rolí. Pro tuto formu je charakteristická jednoduchá scéna jako jsou židle a stoly uspořádané tak, aby mohly představovat několik prostředí. Jednoduché rekvizity jako jsou šátky, jsou využívány ve více funkcích, různými způsoby, stejně tak kostýmy či kostýmové prvky jako jsou brýle či klobouk. Často voleným prvkem je i hudba.

Story Theatre začíná vyprávěním do divadelních scén, vyprávěč se tak stává součástí světa fikce. Je to jednoduchá a efektivní cesta, jak prezentovat mýty, legendy, pohádky bez rekvizit, zpracovaných scén nebo bohatého technického zázemí. V představení jsou hráči postavami a vyprávěči zároveň, pracují v jednoduchém otevřeném prostoru, prostředí tvoří prostřednictvím zvukových efektů. Ve vyprávěném divadle se čas a prostor určuje zejména prostřednictvím vyprávění a dialogu hráčů. Příběhy vyprávěné prostřednictvím vyprávěného divadla (Story

Žaneta Šimlová / vyučuje dramatickou výchovu na Ostravské univerzitě

Theatre) mohou podle Spolinové tvořit část workshopu Theatre Games nebo mohou sloužit skupině jako metoda vedoucím členy souboru k inscenaci. Spolinová vedoucím divadelních souborů doporučuje konkrétní metodický postup práce s formou Story Theatre:

1. Najděte si příběh.
2. Obeznamte třídu s příběhem. Příběh nejdříve čtete nahlas, poté jej převyprávějte.
3. Prozkoumejte místo, prostředí příběhu tzv. Kde. Jakmile hráči uvidí každý aspekt místa Kde, v každé části příběhu, vytvořte inventář všech věcí, které v prostředí uvidíte.
4. Obsadit hráče do rolí. Využijte tzv. self-casting, nechte hráče, aby se sami rozhodli, jakou roli z příběhu chtějí ztvárnit.

5. Nechte všechny hráče, aby vytvořili kostru hry (obrazy scén).
6. Vytvořte společně scénář. Každý hráč je v inscenaci vyprávěčem i postavou současně. Dialogy by měly být oproštěny od frází a uvozujících slov např. „řekla“.

7. Přehrajte příběh. Tato fáze práce by měla být protknuta otázkami, které napomáhají ke konkretizaci scénických prostředků, které jsou součástí vyprávěného divadla: Jaké zvukové efekty mají být použity? Jsou nezbytné kostýmy? (Spolin, 1986)

...

Žaneta Káňová-Šimlová sa touto témou zaoberala v rámci svojho diplomového projektu Storytelling a jeho možnosti v dramatické výchove na Katedre výchovnej dramatiky DAMU v Prahe (vedúci práce Jaroslav Provazník, 2016).

POVEDALI NÁM O SEBE:

Michal Barát, Sofia Rybárová a Alexandra Duchoňová (DDS DRIM, ZUŠ J. Rosinského, Nitra): *Naša inscenácia je o chlapcovi menom Arno, ktorý hľadá, resp. túži po otcovi. Takýto dramatický príbeh sme si vybrali my účinkujúci, pretože je to pre nás ľahko hrateľné.*

Ako dlho ste sa pripravovali? *Pripravovala nás Marica Šišková približne šesť mesiacov. Je skvelá ale aj prísna režisérka. Dokonca niektoré výstupy sme si pripravovali sami.*

Aké su vaše herecké ambície? *Michal: Jednoznačne, ja chcem byť herec! Sofia: Chcela by som vystupovať v divadle. Ďakujeme za skvelé publikum, ktoré už tretí deň teší všetkých vystupujúcich.*

HODNOTENIE ODBORNEJ POROTY

Divadelní soubor Drim z Nitry si jako svoji předlohu pro inscenaci vybral knihu Angelly Nanettiové *Muž, který pestoval kométy*, která zpracovává téma touhy po otci, po osobě, se kterou můžeme souznít a která momentálně v životě chybí. Soubor svým představením ukázal, že děti toto téma oslovuje a jsou připravené ho sdělovat.

Zdálo se však, že závažnost tématu a příběhu zatěžkal způsob jeho sdělování. Představení plynulo emocionálně a temporytmicky na jedné lince. Nedochozí ke gradaci příběhu, proměně nebo vývoji emocí, zlomové momenty zanikly v monotónním rytmu scén (sdělení, že dopisy píše pan Lorenzo). Chybělo vytvoření konkrétních vztahů mezi postavami, byli řečené, ale mnohdy nezahrané. Nejvýrazněji to bylo vidět ve vztahu Arna a Muže z lesa. To, proč byl pro Arna důležitý, pouze zaznívalo ve slovech, nebylo to ale podpořeno konkrétními situacemi, které by pevnost a důležitost vztahu ukázaly. Proto pak nevyzněl konec příběhu, kdy Arno pojmenuje muže jménem svého otce.

Děti musely také pracovat s vážným emocionálním sdělováním. Vedoucí souboru Marica Šišková podpořila herectví v některých těchto momentech vytvořením hromadné postavy. Pro

děti pak bylo snazší emoce sdělovat. Pokud však zůstaly pouze na jediném představiteli, padalo jejich ztvárnění do monotónnosti, nepracovalo se s různými odstíny emocí, s jejich vývojem. Emoce zůstávaly na jevišti, ale nedoputovaly k divákům. Častější použití hromadné postavy v emočně vypjatých momentech by mohlo dětem herectví usnadnit a ukázat čitelněji pro diváka, s čím se musí postava potýkat (např. tlak na Arna z Lorenzovy strany).

Sdělování příběhu neusnadňovalo ani použití dalších výrazových prostředků. Výrazným výtvarným prvkem byly černé paravány, které jednak určovaly prostředí, jednak sloužily jako tabule, na kterou děti psaly slova k vybraným tématům. V některých momentech působilo použití paravánů spíše mechanicky. Psaní na paravány, které mělo sloužit jako komentář k situacím, mohlo divákům připadat nadbytečné.

Naopak některým situacím práce s paravány a textem na nich velmi pomohla a podpořila nebo vyjádřila více než herecká akce (např. při práci s větou Nikdy jsi ho neviděl, nebo jako bariéra mezi Arnem a matkou).

Jako hudební motiv byla použita lidová písnička, která byla buď zpívána nebo hraná na flétnu. Výběr písně korespondoval s pocitem hlavního hrdiny. Problémem bylo, že píseň plynula

pokaždé ve stejném tempu, což podporovalo monotónnost představení. Hudba však nabízí velké možnosti, jak dění na scéně podpořit. Soubor může pracovat s různým tempem, vybrat pouze určitý motiv melodie atd.

I přes tyto výhrady však divák viděl představení, ze kterého byla cítit důkladná příprava, soustředěný projev a jehož téma dokázalo vtáhnout i školní diváky.

Kateřina Šteidllová

DOBROTY DETSKEJ POROTY

MUŽ, KTORÝ CHÝBAL: *Trošku smutno mi ostalo – v celom jeho živote chýbal otec – ten pán Lorenz mi strašne liezol na nervy – Arno si chcel nájsť svojho vlastného otca – tí ostatní hovorili, čo má Arno v hlave, ako jeho myšlienky – ja som si myslela, že pán Lorenz je ako jeho starší brat, ale správal sa k nemu hrozne, chcel ho vychovať, z jeho strany to bolo myslené dobre, chcel byť preňho otcom, ale Arno nechcel – tie čierne panely boli ako vzťahy medzi nimi, stavali si ich medzi sebou – pre Bruna otec nebol až tak dôležitý, na pána Lorenza si zvykol – Arno pomenoval pána z lesa menom svojho otca, sám si ho vybral – aj keď dobre myslená lož, môže ublížiť ešte viac*

HODNOTENIE ODBORNEJ POROTY

Životné podmienky a politická situácia u nás doma. Náročné rozhodnutia, či zostať a či odísť a či byť i naďalej súčasťou svojej krajiny – domoviny. Národná hrdosť, národné vzory – hrdinovia. Témy, ktoré rezonujú našou spoločnosťou viac a viac. Najmä v situácii, keď nás trápí „odliv mozgov“ a situácia u nás doma sa čoraz viac polarizuje. Iste, sú to legitímne témy, ktoré trápia nielen nás „dospelákov“, ale i mladú vyrastajúcu generáciu, ktorá stojí pred zásadnými životnými rozhodnutiami a snaží sa nájsť si svoje miesto uprostred sveta, ktorý ju obklopuje. Práve o tomto nám chcel svojou inscenáciou JÁNOŠÍK#HLADANIE HRDINU rozprávať súbor Vaša banda. Ako literárnu predlohu si zvolil známy text Stanislava Štepku. Otázne však je, či nám naozaj súbor o týchto svojich pocitoch porozprával.

Inscenácia mala síce vypovedať o vyššie uvedených témach, ale zvolená textová predloha sa stala nosným materiálom natolko, že z výpovede o aktuálnych problémoch vyrastajúcej generácie sa stalo len inscenovanie Štepkovho Jánošíka, ktoré neprinieslo aktualizáciu generačnú výpoveď. S náznakom práce s touto témou sa síce stretávame v úvode inscenácie – v prológu, ktorý sa pokúša byť akýmsi rámcom pre Štepkov text, ale v zápätí sa tvorcovia tej témy vzdávajú a „len“ inscenujú pôvodný text. S postup-

ným radením jednotlivých scén sa vytráca aj temporytmus a herci akoby nedokázali uniesť „farchu“ činoherného prístupu k herectvu. Paralelne s temporytmom sa vytráca aj téma, o ktorej súbor chcel hrať. Radenie jednotlivých scén sa stáva chaotickým a akoby sa rozohrávalo niekoľko príbehov naraz, ktoré sú neprehľadné. Dokonca aj zvolené prostriedky na tvorbu jednotlivých scén opisujú túto chaotickosť – či už scénografia, kostýmovanie, práca s hudbou, tanec – skoro až muzikálová choreografia. Ak ide o zámer, tak možno len konštatovať, že zvolené prostriedky sú v tomto prípade nefunkčné a skôr inscenáciu retardujú, ako by jej pomáhali.

Nemožno však poprieť, že súbor je disponovaný a dokáže pracovať s komikou a dobrým timingom gagu, no snaha o činoherné herectvo uberať z celkového dojmu na inscenácii. Súbor by sa mohol viac zamerať na analýzu pôvodného textu, ktorý by mohol byť len akousi predlohou, či mostom k téme, o ktorej chcel rozprávať. Tak by mohla vzniknúť naozaj zaujímavá inscenácia, ktorá by na podklade jánošíkovského „národno-hrdinovského“ mýtu (ktorým sa tak veľmi radi oháňame), naozaj hľadala a objasňovala názor a pohľad vyrastajúcej generácie na našu (slovenskú) spoločnosť. Ján Hyža

Spravodlivosť, pravé hodnoty, ale aj klamstvo a kradnutie sú dôležitými tematickými bodmi inscenácie „Jánošík #Hľadanie hrdinu“. Dramatický súbor Vaša banda si vybral zaujímavé dielo autora Stanislava Štepku. Hľadajú hrdinu, ktorý by im mohol pomôcť a zapísať sa do knižníc. Hra na fujaru dodala predstaveniu iskru, ktorú nikto nečakať. Skladby vystihli priebeh a situáciu na pódium. Nesmieme zabudnúť aj na spev hercov, rovnako tak ako na tanec. Počas predstavenia zazneli známe porekadlá ako napríklad „Bez práce nie sú koláče.“ a naskytla sa nám aj príležitosť pozorovať tieňohru, ktorá divákovi priblížila pohľad na scénu. Z publika bola cítiť aj neuveriteľná podpora vo forme potlesku.

POVEDALI NÁM O SEBE:

Radoslav Káčerík a Paulína Fundárková (Vaša banda, ZUŠ Ferka Špániho, Žilina): *Hlavnou myšlienkou našej inscenácie je slovenský národný hrdina Juraj Jánošík. Chceli sme ukázať aká je dnešná doba skazená, čo nie je moc dobré... Paulína: Chceli sme to spraviť vtipnejšie, inšpiráciu sme čerpali z Radošinského naivného divadla. Radoslav: Veľakrát sme hru menili, pretože sme*

vyskúšali rôzne súbory.

Nad koľkými vecami musí herec premýšľať? Radoslav: *V prvom rade musí herec vedieť, kedy musí herec nastúpiť na scénu, pretože Paulína nenastúpila. Osobne oceňujem hercov, ktorí vedú kvalitne zaimprovizovať.*

Na záver spoločne poslali odkaz pani režisérke: „Baša“ Čau! Chceli by sme ti povedať, že za všetky roky, ktoré s tebou sme ti veľmi pekne ďakujeme a veľmi radi s tebou hráme predstavenia!

DOBROTY DETSKEJ POROTY

JÁNOŠÍK#HLADANIE HRDINU: *Videl som to v dospeláckom vydaní, ale toto bolo iné, také ich – bolo to o chudobných, ktorí to chceli zmeniť – hrdinom nikto nechce byť, lebo to bude ešte horšie – výborne to zahrali – keď písala sestra list a vzadu to hrali ako tieňové divadlo, to bola pecka – nevedilo ani, keď boli chrbtom, lebo to celé fungovalo – hrali to veľmi ľahko – ale bolo to dosť dlhé – poďme už na obed...*

POVEDALI NÁM O SEBE:

Jozef Rác a Eliška Kniharová (Divadlo na kolene, ZUŠ, Cífer): *Náš príbeh bol inšpirovaný knihou aj filmom Neobyčajné deti slečny Peregrinovej.*

Eliška: *Ja som hrala postavu menom Rebeka. Mala som dedka, ktorý záhadne zomrel na pobreží Walesu. Tak som sa rozhodla navštíviť to miesto, či je to pravda.*

Ako zvládáte stres? Jozef: *Ja ho nezvládam vôbec, pretože od malička veľmi stresujem.*

Čo robiť v situácii, keď sa zabudne text? Eliška: *Stalo sa nám to dnes veľakrát, čo nás veľmi mrzí, snažili sme sa to zachrániť improvizáciou. Pripravoval nás pán učiteľ Martin Križan približne šesť mesiacov, scény sme postupne menili. Chceli by sme odkázať všetkým vystupujúcim nech zahrajú čo najlepšie a zároveň sa poďakovať našim režiserom.*

HODNOTENIE ODBORNEJ POROTY

Poznáte Tima Burtona? Deti zo ZUŠ Cífer určite, pretože videli jeho filmové spracovanie na motívy novely od Ransoma Riggsa „Neobyčajné deti slečny Peregrinovej“ a rozhodli sa hru divadelne inscenovať. Kedysi sa hovorilo, že taký Malý princ od pána Exupéryho sa nedá inscenovať. Postupom času sa zistilo, že sa dá. Aj taký telefónny zoznam. Naozaj.

Ale späť k slečne Peregrinovej. Keďže s pánom režisérom, dramaturgom, dramaturgom a scénografom sme sa rozprávali na rozborovom seminári a určite vám povedal o našom hodnotení, som sa rozhodla písať pre vás deti. Nebojte sa, nebude to obsahovať žiadne cudzie slová, ktoré budete hľadať cez google.sk.

Takže. Povedzme si niečo o „javiskovej reči“. Je hlavným

vyjadrovacím prostriedkom herca, pretože nám herec (alebo aj inak interpretátor) dáva základné informácie o postave, akcii, mieste, čase a tak ďalej. Čiže keď rozprávame tak ako jazdia japonské rýchlovlaky, tak nemám šancu dostať spomínanú informáciu. Reč má zároveň svoje ďalšie zložky: melódia, intonácia, dôrazy, temporytmus a tak ďalej. Napríklad skús povedať túto vetu tak, že dôraz dáš len na podčiarknuté slovo. Čiže ho zvýrazníš:

REBEKA: BOL PRE MŇA
TÝM NAJÚŽASNEJŠÍM
ČLOVEKOM, AKÉHO SOM
POZNALA

REBEKA: BOL PRE MŇA
TÝM NAJÚŽASNEJŠÍM
ČLOVEKOM, AKÉHO SOM
POZNALA

REBEKA: BOL PRE MŇA
TÝM NAJÚŽASNEJŠÍM

ČLOVEKOM, AKÉHO SOM
POZNALA

Že to už inak znie? Tá istá veta zrazu 3x inak. A pauzu poznáte? Čo keby sme v tejto vete dali pauzu tu: „Bol pre mňa (pauza, ešte pauza, ešte nehor, ešte trochu ticho, ešte trošiččičku, už sa priprav, blíži sa koniec pauzy) tým najúžasnejším človekom. Pauza vytvára napätie. A to je v divadle nesmierne potrebné.

Keď na javisku rozprávate akoby ste boli japonský rýchlovlak, nemáte šancu ani na prízvuk ani na pauzu. A už vôbec nie čo sa zrozumiteľnosti (artikulácie) týka. Decká, hltáť (jesť) jednotlivé hlásky, koncovky, slabiky – veď vás z toho môže bolieť brucho! A hlavne keď sú s mäčkami alebo dĺžkami! Bacha na to! Jeden dĺžň v brušku, určite máš (doplň slovo).

Javiskový pohyb – na javisku stojím tak, aby som divákovi neukazoval zadok (ak na to nemám patričné vysvetlenie od pána režiséra, že prečo, táto časť môjho tela je v tomto prípade nepodstatná), nebehám z jedného konca javiska na druhé len tak, aj keď som neobyčajné dieťa, ktoré vyzerá obyčajne, a že keď urobím „skoro – salto“ z javiska, môže to byť cool, ale vlastne len aby to bolo cool, je to v divadle málo.

Kostým – keď mám na sebe kostým, a to vo vašom prípade neobyčajný kostým, snažím sa s ním aj pracovať, aby to nebolo len obyčajné „oblečko“. Napríklad postava „neviditeľného chalana“ – parádne vymyslený kostým. Ale keď sa táto postava postavila tvárou pred divákov, tak sa ilúzia (mágia, čarovanie, tajomstvo) vytratilo, lebo som si

povedala: „Aha, vidím chalanovi hlavu“. Hm... a čo teraz s tým? Alebo mám na rukách rukavice, alebo viem zdvihnúť aj tento Kultúrny dom. To nestačí len povedať a raz ukázať, ale naozaj, aby sa tak dialo. Alebo, som ľahký ako pierko, idem vrátiť ve- veričku do hniezda, a keďže som ľahký na zemi ma držia olovené topánky. Ale keď si tie topánky nevyzujem ako som potom ľahký? Hups...

Scénografia – na plachte sa vám počas projekcie dejú veeeeeeeci a veeeeeeeci. Ale vy sa na ne pozeráte ako v kine. Už vám len chýbajú pukance. Všetka keď padajú bomby, skryjem sa. Hovorí sa tomu – som súčasťou scénografie. Ak nie som, tak je to len také dobré „gifko“, ktoré ale nemá zmysel.

Dalo by sa o tom napísať aj viac, ale šetríme papier, a jedna-

ko vám to určite povedal aj pán učiteľ a režisér!

Pre mňa ste boli veľmi neobyčajné deti, už keď som vás pozorovala na obede na Kaskádach (môjmu Teovi sa páči Ráchel, ale nie tak, že ako frajerka, ale tak, že sa s ňou chce hrať) a vôbec ste nemuseli mať kostým, a vôbec ste nemuseli kopírovať Burtonov film, a vôbec ste tam nemuseli mať krásne nakreslené animácie, a vôbec... Inšpirujte sa vami, vašimi príbehmi, ktoré sú podľa mňa ešte viacej neobyčajnejšie ako príbehy detí slečny Peregrínovej. A choďte spolu s pánom učiteľom na workshopy, urobte si výlet a pracujte na sebe, lebo je na čom. A ja dúfam, že na budúci rok prídete s neobyčajne obyčajnou témou, ktorá bude tak originálna, že vám ju bude závidieť aj Tim Burton aj Ransom Riggs ☺

Katka Hitzingerová

DOBROTÝ DETSKEJ POROTY:

NEOBYČAJNÉ DETI SLEČNY PEREGRINOVEJ: Najviac ma dostalo, keď hovorili „Neplač“ a v najväčšom smiechu odpovedala „Neplačem“ – efekty a rekvizity mali dobré, aj kostýmy – I: svetelné efekty a práca so svetlom ušlo. Z: Vážne??? – na konci už bol veľmi rýchly spád deja, nestíhal som sledovať, čo sa deje – toto vôbec nebolo strašidelné, skôr zlá komédia – trvalo to pol hodiny, ale zdalo sa mi to ako večnosť – nebolo im vôbec rozumieť, veľmi rýchlo hovorili, aj akcia bola rýchlejšia než mala, napr. Rebeka kričala „au“ ešte pred tým ako k nej prišli – herci sa nevyvíjali, nedávali tam emócie, bolo to nezáživné – ale páčilo sa mi, ako spravili neviditeľného chlapca, to mali zosúladené – všetky prekvapenia a efekty si pokazili kvôli tomu, že ich bolo vidieť ako odbiehajú, aj keď prebehli cez premietanie – vôbec neukončovali vety, všetko znelo, akoby to čítali, mali veľmi veľa textu – aj projekcia slučky im veľmi nevyšla, nemuseli to prekaziť tou tmou – ušlo im veľa nepresností – zbytočne sa potýkali o káble, keď behali hore-dole dokola – v divadle sa všetky veci a detaily z knihy nedajú zobraziť – ale aj keď je niekto divný a iný, môže spraviť veľké veci a niekam patriť.

Miesto, kde sa toho najviac naučíme je škola. Toto prostredie je využité aj v inscenácii „Štefánka“, ktorú nám predviedlo Divadlo Tribunalis. Venovalo sa témam ako rasizmus alebo šikana. Atmosféra na scéne sa dala krájať. Diváci s napätím sledovali, čo sa dialo a ako sa vyvíjal dej. Krátke vsuvky každého herca boli svojím spôsobom zaujímavé a odokrývali časť života danej stvárnenej osoby.

HODNOTENIE ODBORNEJ POROTY

„Odhodme naivitu a pozri- me sa na príbeh jednej školy, jednej triedy, ako to naozaj je a bez pozlátk.“ Súbor Tribunalis z Liptovského Mikuláša tvoria tínedžeri a príznakovo svojmu veku (jedna z vekovo najstarších skupín tejto prehliadky) si za témy svojej inscenácie vybrali odvrátenú tvár nášho školstva, kde sa dnes žiaci okrem vzdelávania bežne dostávajú do konfrontácie so šikanou, násilím, rasizmom... V role aktérov, obetí alebo tichých svedkov. Sú to témy vážne, aktuálne a mnohí z nás, rodičov, často v naivnej viere, že je naše dieťa v bezpečí, ani len netušíme, s čím všetkým sa popri učení musí hodnotovo a morálne

vysporiadať. Expresívnosť a priamosť ich výpovede asi nikoho nenechala na pochybách, že zvolené problémy sú im vlastné, že ich intenzívne žijú a nie sú im ľahostajné.

Inscenáciu otvorili tancom na reprodukováný rap Bokiho Dík, mám sa dobre, ktorý programovo kontrastoval s tým, čo v realite títo mladí ľudia zažívajú a zahalenie do kapucny potvrdilo potrebu ukrývať svoj skutočný privátny svet, pretože je veľmi ľahko zraniteľný a napadnuteľný. Nová situácia nás vniesla do reality jednej nečakane voľnej školskej hodiny kvôli neprítomnosti učiteľa. Z neviazaných improvizovaných konverzácií skupiniek, ktorých

témy boli asi zámerne kvôli súbežnosti neidentifikovateľné, sa postupne vyčlenili jednotlivci so svojimi príbehmi a problémami, vstupovali do konfliktných situácií s ostatnými a videli sme, že atmosféra v triede vôbec nie je priateľská. Či už išlo o výsmech z hendikepu, ponižovanie spolužiaka kvôli sociálnemu postaveniu a farbe pleti, kvôli zdravotnému stavu, závislosti a podobne. Udalosti na seba nadväzovali skôr náhodne, akoby z potreby zabiť

v škole nudu a nemali jednotiacu príbehovú linku, bol to skôr cieľový obraz o tom, čoho všetkého sú žiaci v škole voči sebe schopní. Realistickým spôsobom podávané udalosti v triede boli prerušované monológmi jednotlivcov, ktoré nám podávali informácie z druhej strany, o vnútorných pocitoch a stavoch osôb dotknutých konfliktom. Dianie v triede prerušil až oznam o učiteľovej smrti a žiakov, vedomých si svojho podielu na nej, konečne umlčal, aby dal

POVEDALI NÁM O SEBE:

Katarína Mikulová a Radoslav (Divadlo Tribunalis, ZUŠ, J. Bellu, Liptovský Mikuláš): *Naše predstavenie je o dnešnej generácii detí a školskej triede, kde sa ľudia k sebe nie moc dobre správajú. Chceme poukázať na to aby sa spoziaci medzi sebou rešpektovali. Veľmi dlho nám trvalo vžiť sa do rolí. Máme za sebou dlhé hodiny tréovania. Pripravovali sme sa približne rok so Žofiou Kráľovou a Jánom Kuráňom. Veľmi dobre sa nám improvizuje v prípade zabudnutia textu. Inscenáciu hráme sa partnermi, vedľa nás pekne podržaf. Ďakujeme za útulnú divácku kulisu a držíme palce všetkýyyyyým!*

priebeh individualným citovým reakciám.

Koncentrácia mladého kolektívu na individuálny i kolektívny herecký prejav bola obrovská, bolo vidieť, že svojim postavám rozumejú a snažia sa ich podať čo najvierohodnejšie. V mnohých prípadoch sa im darilo pôsobiť prirodzene a uveriteľne, no občas ich expresia premožla, čo, naopak, zoslabilo účinok na

diváka. Na pár miestach nebolo dostatočne zmotivované konanie, prekvapivá bola napr. citová reakcia na smrť učiteľa od osôb, ktoré sa v inej situácii chovali veľmi necitlivo. Je chvályhodné akou náročnou cestou sa tvorcovia pokiaľ ide o témy vydali, treba vždy len myslieť na to, aby sme sa pri hľadaní odpovedí neuspokojili s možnými zjednodušeniami.

Alena Lelková

DOBROTY DETSKEJ POROTY:

ŠTEFÁNKA: Brutálne sa vžili do svojich postáv, veľmi dobre ich precítili, až im na konci tiekli naozaj slzy – čo všetko prezradí jedna hodina v škole... – všetko so všetkým súvisí – ja chcem vedieť príbehy aj všetkých ostatných, čo nerozprávali svoj príbeh a problémy, kludne to mohlo byť aj dlhšie, tá polhodina prebehla hrozne rýchlo – ani tá malá sranda nakoniec nebola vôbec sranda – dokonale štronzo, v zastavených situáciách pri jednotlivých príbehoch – tie šialené strašidelné hlasy v hlave, to bolo brutálne silné – presne takí sme ľudia, len na seba nadávame a nadávame, ale neviem aké to majú tí druhí doma a naozaj a chce odvahu porozprávať svoj príbeh – akoby v každom z nás bola úplná bomba – chcem druhú časť a počuť ďalšie príbehy – netreba milión kostýmov a mega scénu čo nič nepovie, predsa stačí pár stoličiek a naozajstný príbeh...

HLAVNÝ PARTNER:

U. fond na podporu umenia

Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Partneri:

*Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Krajské osvetové stredisko v Nitre,
Mesto Šaľa, Národné osvetové centrum Bratislava*

ORGANIZAČNÝ PARTNER:

MEDIÁLNI PARTNERI:

SPONZORI:

L i s t y

denné spravodajstvo

DETSKEJ TÁLIE

Vydalo: Mestské kultúrne stredisko Šaľa v spolupráci
s Národným osvetovým centrom Bratislava

Adresa: SNP 16, 927 01 Šaľa, tel.: 031 / 770 4051

Realizačný tím: MsKS Šaľa, Realexpo, s. r. o.

Redakcia: Róbert Lešš, Paulína Ložiová, Katarína Marková,
Ivan Aľakša

Foto: Martin Dičér. **Grafická úprava:** Fantázia media, s. r. o.

Náklad: 320 ks, nepredajné

Rok vydania: 2019